

Bigorra

Navàs

Ubicació

Comarca:	Bages
Lloc/Adreça:	Sector sud central del terme municipal. Antic terme del castell de Castelladral, parròquia de Sant Miquel de Castelladral.
Emplaçament	Carretera de Súria a Balsareny (BP-4313), al km. 53,8 camí direcció nord i nord-est 1 km.
Alçada:	468
Coordenades:	
Latitud:	41.86136
Longitud:	1.78743
UTM Est (X):	399359
UTM Nord (Y):	4635094

Classificació

Número de fitxa	08141 - 292
Àmbit:	Patrimoni immoble
Tipologia	Edifici
Estil / època:	Modern Contemporani Popular
Segle	XVI-XX
Estat de conservació	Dolent
Notes de conservació:	En ruïnes
Protecció	Legal
Tipus de protecció:	BPU
Observacions protecció:	Pla Especial Urbanístic de Protecció del patrimoni i catàleg de béns arquitectònics, històrics i ambientals de Navàs (Bages), 2018, amb el núm. 45.EA. Nivell 3. Parcial. Nivell 4. Ambiental / Nivell 6. AEA. Pla Especial Urbanístic del Catàleg de Masies i Cases rurals en Sòl no urbanitzable de Navàs, aprovat el 2012, amb el núm. 109.
Data aprovació:	dc., 20/02/2019 - 12:00
Accés	Fàcil
Ús actual:	Sense ús
Titularitat	Privada

Titular: 08140A009000530000IJ

Fitxes associades:

Bigorra Vell

Autoria de la fitxa Jordi Piñero Subirana

Data de registre de la fitxa: dj., 27/05/2021 - 11:20

Descripció

Masia de dimensions considerables, avui en ruïnes, molt ben emplaçada en un turonet amb excel·lents vistes cap a totes direccions. Consta d'un cos residencial de planta quadrada que té coberts adossats a l'est, així com un conjunt de tines una mica separades. La part més antiga de la casa es troba al centre, on es conserva algun mur de força qualitat, fet amb carreus ben alineats. El portal és senzill, rematat amb llinda de fusta, i es situa a la façana sud-est. A la part posterior hi trobem dues tines. Posteriorment la casa es va ampliar pels costats i també es va construir damunt de les tines, amb un cos al qual s'accedeix mitjançant un arc de punt rodó. Davant del portal hi ha un gran femer semi-soterrani que conserva una magnífica volta de pedra. Té alguns coberts al seu voltant. En general els paraments són de maçoneria, a pedra vista, i pràcticament no s'hi observen finestres.

Uns 20 metres al nord-oest hi ha un conjunt amb quatre tines adossades. Aquest tipus de tines separades solien pertànyer als rabassaires, que havien de fer el vi a la casa de l'amo.

Observacions:

Altres denominacions: Puig Baix

Inscripció en una finestra: 1796

Prop del conjunt de tines es conserven les restes d'un forn d'obra, que en la nostra visita no hem pogut localitzar.

Informació facilitada per Albert Fàbrega i Jaume Obradors

Història

Aquesta masia és probablement d'origen medieval, tot i que no en coneixem notícies fins el segle XVI. En un document de 1586 que dóna testimoni d'una reunió entre veïns de la zona i el senyor de Castelladral, Jeroni de Peguera, hi figura una tal Montserrat Bigorra. Cal pensar que era l'hereva del mas o algú que hi estava emparentat. Al segle XVII en una memòria d'obra de l'església de Sant Miquel de Castelladral, entre els representants dels diferents masos de la parròquia hi consta la "honesta Saldonia Casas de Bigorra, per rahó de la dita casa". Així doncs, en aquesta època la família ja havia canviat el cognom i es deia Casas. En un document sobre pastures del 1672 es dóna a entendre que la casa s'anomenava també Puig baix. Al segle XVIII, tal com és habitual, la masia es devia engrandir, com en dóna testimoni la inscripció d'una llinda del 1796.

Per les dimensions de la masia està clar que era una de les més importants de la zona, i al segle XIX, durant l'expansió de la vinya, s'hi devien fer ampliacions. En el nomenclàtor de masies de la província de Barcelona dels anys 1861-1862 apareix anomenada com "Can Bigorra". Hi consta que és una "masia (casa de labor)", que estava situada a 5 km del nucli de l'Ajuntament de Castelladral. Tenia un edifici habitat

constantment, de dues plantes.

Ja entrat al segle XX Bigorra va ser habitada per masovers fins entorn de 1960. En aquesta època eren la família Castellà, els quals van trobar una dedicació molt rendible en l'elaboració de carbonet, que aleshores tenia molta demanda i que baixaven a vendre a Manresa. El carbonet era fet amb llenya més prima que el carbó. S'utilitzava en cuines i era molt pràctic perquè tenia més facilitat per cremar. L'any 1970 Bigorra estava deshabitada i el 1991 ja es trobava en ruïnes.

Bibliografia

CAIXAL, ÀLVAR; VILAMALA, Imma i altres (2018). *Pla Especial Urbanístic de protecció del patrimoni i catàleg de béns arquitectònics, històrics i ambientals de Navàs (Bages)*. Ajuntament de Navàs. Fitxa 45.EA

OBRADORS, J (1991). "Trajecte de les cases de Castelladral, habitades el 1904 i utilització correcte dels seus noms." *El Morralet*, núm. 1, Navàs, p. 18.

PIÑERO, J. (1995). *Inventari del Patrimoni Arquitectònic i Històric de Navàs*. Ajuntament de Navàs. Fitxa R 96.

